[אלקנת הצבעים פורחת במארס במישור החוף]

כתב: גדי פולק

אלקנת הצַבָּעִים *Alkanna tinctoria* הוא עשב רב-שנתי שרוע מאד הנמנה על משפחת הזיפניים. ענפיו המרובים מתפשטים על הקרקע, כמעט אינם מסתעפים, ונושאים עלים בסידור מסורג המכוסים בזיפים לבנים רכים. בחודשי החורף והאביב מופיעים הפרחים הערוכים בקצות הגבעולים בתפרחות צפופות המתארכות בעת הפריה.

אלקנת הצבעים. מימין - מראה כללי של הצמח השרוע. צילם: גדי פולק © משמאל - עלים מכוסים בשערות זיפניות ותפרחות בקצות הענפים. צילמה: ערגה אלוני ©

הפרחים דמויי מסמר וקוטר אוגן הכותרת כ- 8 מ"מ. צבע הכותרת כחול עז. בפרח הצעיר נראה כתם צהוב בפתח צינור הכותרת, אשר צבעו משתנה מאוחר יותר לארגמן-סגול. שינוי הצבע "מאותת" למאביקים על מצב הגמול בפרחים.

אלקנת הצבעים
מימין - פרחים צעירים עם כתם צהוב בפתח צינור הכותרת המשתנה בהדרגה לארגמן . צילמה: ערגה אלוני ©
משמאל: פרחים עם כתם ארגמן בפתח צינור הכותרת. צילם: גדי פולק ©
שימו לב להעדר קשקשים החוסמים את פתח צינור הכותרת (בניגוד ללשון-פר וללשון-שור)

אלקנת הצבעים דומה למיני **לשון-פר**, אך נבדלת מהם בכך שפתח צינור הכותרת פתוח ואינו חסום בקשקשים. לקליפת השורש גוון אדום וממנה ניתן להפיק חומר צבע הדומה ל"חינה" המופקת מצמחי הכופר. שם הסוג "אלקנה" נגזר מהמילה חינה ותואר המין "הצבעים" מצביע על השימוש.

אלקנת הצבעים גדלה בקרקעות חוליות בכל גלילות מישור החוף ובמיוחד בשרון ובפלשת. בית הגידול השכיח ביותר הוא חמרה חולית ושטחי חול מיוצבים. זהו אחד המינים האופייניים ביותר לבתי גידול אלה.

המינים הקרובים בסוג הם **אלקנה סמורה**, מין אופייני לאזורי הסְפָר ולסלעי קירטון באזור הים-תיכוני ולו פרחים תכולים-סגלגלים; **אלקנת הגליל** – מין "אדום" נדיר בעל פרחים צהובים הגדל בכמה אתרים באדמות סחף כבדות בגליל. מין נוסף הגדל באדום ובחרמון הוא **אלקנה מזרחית** שגם לו פרחים צהובים.

==========

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: פולק ג 2015 אלקנת הצבעים Alkanna tinctoria – פורחת במארס במישור החוף, "פורחים עכשיו", כתב-עת "כלנית" מספר 2.

https://www.kalanit.org.il/פורחת-במארס-במישור-החוף-אלקנת-הצבעים